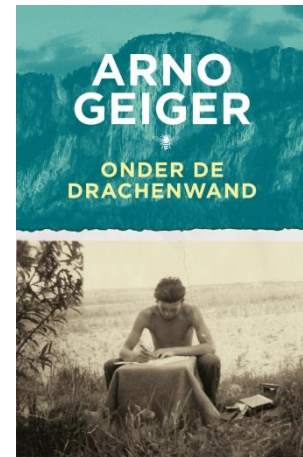

Over *Onder de Drachenwand* van Arno Geiger

door **Wil Hansen**

Vertalersgeluktournee 2019

Van de in het Duitse taalgebied zeer gerenommeerde Oostenrijkse schrijver Arno Geiger (1968) zijn in het Nederlands vier boeken verschenen: *Met ons gaat het goed*, *De oude koning in zijn rijk*, *Zelfportret met nijlpaard* en het meest recent *Onder De Drachenwand*.

Het laatste boek is het verhaal van een Oostenrijkse soldaat die in 1944 aan het Oostfront gewond raakt en in eerste instantie naar een militair hospitaal in Duitsland wordt gestuurd. Van daaruit mag hij thuis in Wenen herstellen. Zijn gruwelijke oorlogservaringen hebben hem ver weg gedreven van wat in zijn ouderlijk huis, althans bij zijn vader, usance is: enthousiasme voor het nazisme. Hij besluit de rust van het platteland op te zoeken in een klein dorp aan het meer, waar een oom van hem woont. Het bevalt hem daar zo goed dat hij besluit zijn verblijf koste wat kost te rekken, om niet weer naar het front te moeten. Het verhaal van *Onder de Drachenwand* bestaat uit het verslag over wat hij daar meemaakt, met uiteraard flarden herinneringen aan het front en zijn jeugd erdoorheen.

De hoofdpersoon is meteen na zijn middelbare school in militaire dienst gegaan. Hij wilde een technische beroepsopleiding volgen, maar moest het leger in. De taal die hij in zijn verslag bezigt legt er getuigenis van af dat hij ergens tussen het volkse en de intellectuele is blijven zweven. Hij is enerzijds in staat zich over te geven aan filosofische overpeinzingen, maar zit in zijn manier van uitdrukken nog erg vast aan de taal van zijn jeugd en de ruwe taal van het leger. Dat maakt het boek voor een vertaler extra spannend. Het is een afwisseling van weloverwogen taalgebruik en de doorbreking ervan door typisch spreektaalachtige woorden en uitdrukkingen: ‘we kieperden bijna om’, een eind in het wilde weg kletsen’, ‘zere botten’, ‘zweeten als een rund’, ‘gebruik je koppie’, ‘die kan de pot op’, ‘dan begint het gedonder in de glazen’, ‘kletskoek’, ‘schele hoofdpijn’, ‘ze was kapot’, ‘dan piep je wel anders’.

Als voorbeeld een fragment waarin de oom van de hoofdpersoon (maar in de indirecte reden, dus eigenlijk in het taalgebruik van de schrijvende hoofdpersoon) uitlegt waarom hij gescheiden is:

‘Mijn oom en ik waren de voorafgaande weken nader tot elkaar gekomen, dus ik vroeg hem waarom hij en tante gescheiden waren. Hij zei dat zijn arbeidsmoraal haar niet had aangestaan. Hijzelf had altijd volgens het motto geleefd dat het zijn hoogste ambtenarenplicht was zich niet over de kop te werken. Dat had tante van meet af aan tegengestaan. Zij was van mening dat een man iets voor zijn geld moest doen, anders kon hij voor zichzelf geen respect hebben, laat staan een vrouw voor hem. En mijn oom was zo diep gezonken dat hij zich niet eens voor zijn houding schaamde. In de ogen van tante, aldus mijn oom, had hij voor vijfhonderd mark in de maand zwaar werk moeten zoeken, maar hij had haar proberen uit te leggen dat het in het belang van een huwelijk was als de man goedgehumid en uitgerust huiswaarts keerde en dat het schadelijk was als hij zich afgemat en geïrriteerd in een fauteuil liet vallen en geen boe of bah meer kon zeggen. Zijn vrouw had hem tegengesproken: een man mocht zich niet laten gaan en moest zich beheersen. Met andere woorden: ze had zich niet alleen egoïstisch betoond, maar ook dom, en dat had hij haar in alle duidelijkheid gezegd. Bij zoveel domheid was de scheiding voor hem niet moeilijk geweest. Het egoïsme had hij haar vergeven.’

Een stilistisch hoogstaand stukje tekst, op een licht afstandelijke en ironische toon geschreven – en midden in die bijna gedragen stijl staat er dan plompverloren ‘kaum noch Muh sagen können’, geen boe of bah meer kunnen zeggen.